

COL·LEGI OFICIAL DE DOCTORS
I LLICENCIATS EN FILOSOFIA I LLETRES
I EN CIÈNCIES DE CATALUNYA

Al servei de la professió docent

IV Jornades de Didàctica de les Llengües Clàssiques a Secundària

Tallers simultanis de divendres 12 de març

Taller de llatí oral *Latine loquendo* Luigi Miraglia

En aquest seminari, que es farà en llatí, s'exposaran els mètodes i les tècniques d'ensenyament que tenen les seves arrels en les metodologies que els humanistes van utilitzar perfeccionades pels lingüistes i especialistes en l'ensenyament de les llengües contemporànies. En primer lloc s'il·lustrarà a través d'exemples pràctics el mètode anomenat inductiu-contextual, que per primera vegada va proposar el professor Hans Ørberg, basant-se en els estudis de William Henry Denham Rouse. A continuació es proposaran una sèrie d'exercicis que s'acoblen perfectament amb aquest mètode; a més, es farà referència a altres tècniques que poden coadjuvar-hi, com *Total physical response* i *Storytelling*, per citar-ne alguns exemples. Es mostraran llavors els avantatges i beneficis que brinden, en l'aprenentatge de la llengua llatina, les metodologies desenvolupades pels experts James Asher i Stephan Krashen a través de l'ús del mode imperatiu i la narració de faules.

Taller de literatura. Mònica Miró Vinaixa

En aquest taller de literatura llatina es presentaran algunes formes d'explotació didàctica dels textos que enguany són de lectura obligatòria per a les proves d'accés a la universitat: el cant II de l'*Eneida* de Virgili i els relats de les *Metamorfosis* d'Ovidi indicats a continuació (Deucalió i Pirra –llibre I, v. 313-415–, Apol·lo i Dafne –llibre I, v. 416-476–, Faetont –llibre I, v. 750-779 i llibre II, v. 1-332–, Píram i Tisbe –llibre IV, v. 55-166–, i Aracne –llibre VI, v. 1-145).

Prenent com a fil conductor aquestes lectures, s'exposaran, amb exemples pràctics i amb materials concrets, qüestions referents al gènere d'aquestes obres, als temes i motius de què tracten, a les tècniques de què se serveixen i a la pervivència de què han estat objecte des del moment de la seva aparició fins als nostres dies.

S'incidirà d'una manera especial en la importància que revesteix entendre la tradició com una constant relectura i recreació del llegat rebut i, per tant, en el caràcter, més que atemporal, absolutament modern i vigent de qualsevol obra clàssica. Aquests múltiples enfocaments que permet tot text a prova de temps són la clau per acostar l'alteritat dels antics a la mirada contemporània i fer-nos-la no tan sols propera sinó enormement suggeridora. Constitueixen, a més, una possibilitat única de no cloure el text en si mateix sinó de posar-lo en relació amb el context en un sentit molt ampli, el del seu moment, el dels moments anteriors, i el dels que encara s'han d'esdevenir. És, en definitiva, la literatura entesa com un teixit en què la matèria d'escriptura d'un hic i d'un nunc entaula un diàleg permanent amb les formes de pensament i d'expressió artística passades, coetànies i futures.

Taller *Itinera electronica*. Xavier Yàñez i Jordi Saura

El taller *Itinera electronica* té com a objectiu principal proporcionar una visió dels recursos que la xarxa ofereix al professorat de clàssiques i al seu alumnat, cercant el vessant didàctic i pràctic d'aquests recursos. Especialment aquest taller està adreçat al professorat que no ha incorporat o bé tot just comença a incorporar les anomenades TIC/TAC en la seva pràctica docent, amb un mínim coneixement d'informàtica a nivell de persona usuària.

L'itinerari d'aquest taller abastarà des de la presentació de llocs web, portals i blogs de cultura clàssica de reconeguda excel·lència, fins al tast i experimentació de determinats recursos que poden ser fàcilment emprats i que són de programari lliure. Al llarg d'aquest taller es compartiran trucs i receptes de gran utilitat en la preparació i confecció de documents associats a la tasca docent del dia a dia. Alhora es facilitarà als assistents totes les adreces de les pàgines consultades.

Per a un bon funcionament d'aquest taller els requisits tècnics que s'esperen de les persones participants són disposar d'ordinador personal portàtil amb connexió a la xarxa i bateria suficient per a dues hores.

Taller d'itineraris clàssics *in situ*. Joan Alberich

Aquest taller proposa presentar la possibilitat de treballar la pervivència del món clàssic aprofitant els recursos que ofereixen.

a) Una visita a la Granja Martí-Codolar de Barcelona, on es poden veure reflectits en escultures i relleus molts dels treballs d'Hèracles, Diomedes amb el Pal·làdion als braços, Hebe, etc., i el record de dues visites reials amb l'exaltació de la monarquia, representada per un retrat d'Alexandre el Gran.

b) un itinerari pels carrers de Tarragona, on es pot treballar la pervivència a través d'escultures i relleus de la via pública, com Tales de Milet, Hermes de la Plaça dels carros, la personificació de Tàrraco en forma de Pietat a la Rambla Nova de Julio Antonio, els relleus referits a la història de Tarragona de la façana de l'Ajuntament, etc.

Taller d'escriptura. Josefet Fuentes Gozàlvez

Aquest taller es planteja com una incursió experimental al món de l'escriptura antiga. No és tant una reconstrucció arqueològica dels diversos materials i suports com un intent d'emular amb mitjans semblants, les diferents maneres d'escriure a l'àmbit greco-romà. Farem una mica d'introducció històrica, però incidirem en els processos de laboració de papirs i ceres que tenim a l'abast, per tal de valorar les dificultats i satisfaccions que l'escriptura antiga, tant diferent a l'actual, ens pot oferir.

La sessió estarà dividida en dues parts:

- La primera part la dedicarem a explicar el cultiu dels diferents tipus de paper; com que el procés requereix força temps, il·lustrarem amb fotos com tallem les tiges de la planta, com obtenim les tires de material i com s'encolen i disposen per a obtenir un teixit uniforme. Un cop sec el paper, polit i retallat, ja podem escriure,

per una cara, amb el calamus. Es adient fer servir una cal·ligrafia similar a la que feien servir els antics, normalment la capitalis rustica, perquè la quadrata és més pròpia de les inscripcions, i la minúscula exigeix major domini del calamus. A banda de com cultivar papirs, també il·lustrarem la fabricació de tabellae i l'estilus, amb les diferents alternatives pràctiques que hem trobat, els tipus de ceres i els acabats més idonis.

- La segona part la dedicarem a tocar les tauletes i algun paper acabat. Farem pràctiques d'escriptura en tabellae amb l'estilus, a veure com s'ens dona!! i assajarem l'escriptura amb tinta i calamus sobre paper. Quan veiem quin és el ductus adequat per obtenir una lletra agradable a la vista i amb un cert estil, escriurem frases o fragments clàssics en paper pergamí on, si cal, podem raspar per fer alguna correcció. El resultat... ens el podrem endur a casa.

Tallers dissabte 13 de març: *Ludi Saguntini*

Els Tallers de Cultura Clàssica van nàixer entorn de la celebració de la Setmana de Teatre Grecollatí a Sagunt com a complement a les representacions teatrals organitzades per l'Associació Prósopon i són el resultat del treball dut a terme per un bon nombre de professors que formen el Seminari Cultura Clàssica del CEFIRE de Sagunt. Actualment aquest conjunt rep el nom de *Ludi Saguntini*.

L'objectiu principal del grup és acostar la cultura clàssica a l'alumnat mitjançant tallers didàctics sobre l'antiguitat i activar l'ensenyament de les nostres matèries aplicant les noves tecnologies. Per a tal fi, la principal ferramenta de què disposem és la pàgina www.culturaclasica.net, que coordina al professorat integrant del grup.

Els diferents tallers arpleguen les experiències didàctiques del professorat en el seu propi centre, comptant sempre amb la implicació de l'alumnat que es converteix en monitor del propi taller; d'aquesta manera cada any es pot oferir un FORUM CLASSICUM en el que han arribat a participar fins a 6000 estudiants.

Com a símptoma de l'acceptació dels tallers, cada any s'han anat ampliant amb nous apartats, com els de Màgia i Cosmètica, o la celebració d'OLIMPOMENUTS, un espai dedicat a xiquets de 3 a 6 anys amb teatre i activitats relacionades amb el món clàssic.

Tot això ha desembocat en el naixement de la "Saguntina Domus Baebia", on la gens Baebia ha acollit de forma permanent els diferents tallers i on es poden realitzar al llarg de tot l'any.

1. Incipit Titivillus. Taller d'epigrafia i cal·ligrafia. Es tracta d'un viatge pels sistemes d'escriptura al llarg de la història i principalment en el món romà. En aquest periple pels diferents sistemes d'escriptura es poden realitzar pràctiques d'epigrafia, elaborar tintes i instruments d'escriptura i escriure sobre diferents suports (paper, pergamí, cera, plom, fusta, argila).

2. **Ars Cosmetica.** Taller d'higiene i cosmètica. Acostar-se a la vida quotidiana en l'antiguitat des de la perspectiva de la higiene i l'aspecte físic (cremes, perfums, pentinats), apreciats mitjançant imatges, objectes i texts clàssics la preocupació dels antics per l'aparença física i incidint en similituds i diferències amb el món actual.

3. **Fibulae.** Taller d'indumentària grecoromana. Es mostra la simplicitat i complexitat, a la vegada, de l'*atrezzo* dels antics grecs i romans. Al mateix temps es realitza un estudi, no sols dels seus vestits sinó també del calçat, els adreços, etc.

4. **Tempore capto.** Taller del temps en l'antiguitat. S'il·lustra sobre la necessitat que des d'antic ha tingut el ser humà per mesurar i comprendre el temps i com aquest és un instrument per a conèixer l'antiguitat clàssica. Així mateix s'estudien les etapes de la vida humana i el seu llegat en l'actualitat.